

บทคัดย่อ

แผนงานนี้มีวัตถุประสงค์ในการประเมินส่วนร่วมร้อยละทางการท่องเที่ยวเพื่อสร้างความสมดุลด้านการกระจายรายได้ แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับเศรษฐกิจมหภาค และระดับเศรษฐกิจจุลภาค ผลการประเมินรายได้ร้อยละทางการท่องเที่ยวในระดับเศรษฐกิจมหภาคจากตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต พบว่า รายได้ร้อยละทางการท่องเที่ยวคำนวณจากตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตของประเทศมีค่าเท่ากับร้อยละ 9.52 และมีค่าเท่ากับร้อยละ 7.92 จากผลการศึกษาดังกล่าว ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตด้านการท่องเที่ยว การประเมินรายได้ร้อยละทางการท่องเที่ยวในระดับเศรษฐกิจจุลภาค จากการรวบรวมข้อมูลโครงสร้างการนำเข้าผลผลิตขั้นกลางของผู้ประกอบการในธุรกิจบริการที่พัก ธุรกิจบริการอาหารและเครื่องดื่ม และ ธุรกิจสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้อง ใน 8 เขตพัฒนาการท่องเที่ยว 37 จังหวัด จำนวน 1,284 ราย พบว่า ส่วนร้อยละทางการท่องเที่ยวในภาพรวมมีค่าเท่ากับร้อยละ 28.37 ธุรกิจบริการที่พักมีส่วนร้อยละร้อยละ 20.34 การบริการอาหารและเครื่องดื่มมีส่วนร้อยละร้อยละ 35.88 และ ธุรกิจสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีส่วนร้อยละร้อยละ 27.57 ในระดับเขตพัฒนาการท่องเที่ยว พบว่า เขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนามีส่วนร้อยละทางการท่องเที่ยวสูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 31.04 ในขณะที่เขตพัฒนาการท่องเที่ยวมรดกโลกด้านวัฒนธรรมมีส่วนร้อยละทางการท่องเที่ยวต่ำที่สุดคิดได้ร้อยละ 13.69 ส่วนร้อยละทางการท่องเที่ยวทำให้มีรายได้ร้อยละทางการท่องเที่ยวในช่วงปี 2558 และปี 2559 เฉลี่ยปีละ 633,770.74 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 2.2 ของรายได้ประชาชาติในช่วงเวลาดังกล่าว กล่าวได้ว่า ส่วนร้อยละทางการท่องเที่ยวจากการนำเข้าผลผลิตขั้นกลางส่งผลให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจไม่น้อย สำหรับข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อลดส่วนร้อยละทางการท่องเที่ยวและสร้างความสมดุลด้านการกระจายรายได้ จะเป็นการดำเนินมาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เน้นความเป็นไทย เช่น การท่องเที่ยววิถีชุมชน หรือ การท่องเที่ยวแบบ go local การเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวหลักกับท้องถิ่นและชนบท โดยอาศัยวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์เป็นตัวกลาง รวมถึงการจัดการห่วงโซ่อุปทานเพื่อส่งเสริมให้มีห่วงโซ่อุปทานที่มีกระแสของวัตถุดิบจากผู้ประกอบการในประเทศเป็นสำคัญ ผลที่ตามมาเมื่อเกิดความเข้มแข็งของห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยวจะมีผลให้การขยายตัวของภาคการท่องเที่ยวจะส่งผลดีกับคนยากจนและมีการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมมากขึ้นตามแนวทางของการท่องเที่ยวเพื่อการสนับสนุนคนยากจน (pro-poor tourism) บรรลุวัตถุประสงค์ของแผนงานวิจัย คือ การประเมินส่วนร้อยละทางการท่องเที่ยวเพื่อสร้างความสมดุลด้านการกระจายรายได้

คำสำคัญ: ส่วนร้อยละทางการท่องเที่ยว รายได้ร้อยละทางการท่องเที่ยว ผลทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว การลดรายได้ร้อยละทางการท่องเที่ยว ความสมดุลด้านการกระจายรายได้

Abstract

The objective of this project is to evaluate the tourism leakage in order to enhance the equality of income distribution. There are two levels of evaluation: macroeconomic level and microeconomic level. For the macroeconomic level, the input-output table both for Thai economy and for Thai tourism economy were organized to calculate the tourism leakage both in backward and forward definitions. The result shows that total tourism leakage is 7.92 to 9.52 percent to total output. Comparing with the previous studies, the tourism leakage in Thai is low. For the microeconomic level, the primary data from 1,284 observations in 8 tourism clusters were collected in 2018. Tourism leakage in microeconomic concept is 28.37 percent to total use of intermediate product. Again, this leakage is not high comparing with the other studies. The results also find that there are only 17 groups of intermediate products which have been contributed high contribution on tourism leakage. For calculation of tourism leakage in term of value, the tourism leakage equals to 633,770.74 million baht in 2016. This value equals to 2.2 percent of GDP. For the policy recommendation, we suggest the role of domestic supply chain management to promote the linkage with domestic supplier. Finally, according to the pro-poor tourism idea, the stronger linkage to domestic business will be followed by the equality of income distribution.

Keywords: Tourism Leakage, Economic Impacts of Tourism, Equality of Income Distribution